

PRIKAZI KNJIGA

ENCIKLOPEDIJSKI RJEČNIK MEĐUNARODNOG PRAVA MORA

Davorin RUDOLF

»Književni krug« Split 1989, 583 stranice.¹

U našoj zemlji djeluje, za naše skromne prilike, razgranata mreža znanstvenih instituta i visokoškolskih ustanova. U tim ustanovama svoj profesionalni vijek provodi zavidan broj istraživača u različitim znanstvenim zvanjima. I mada su mizerno plaćeni, svi oni žive u ugodnom ambijentu relativno cijenjenog društvenog položaja, i — nesmjernosti.

Ali većina naših znanstvenika na kraju svoje karijere ne ostavlja za sobom baš ništa ili skoro ništa trajnoga i vrijednoga, što bi ih moglo nadživjeti. Tako i odnos između ulaganja u znanost u apsolutnim iznosima i znanstvenih ostvarenja manje ili više vjerno odražava razlike u plaćama i zaradama u našoj zemlji prema razvijenim zemljama Zapadne Europe i Sjeverne Amerike.

I u takvom našem ozračju dominirajuće ispodprosječnosti i mrzovolje prema svakoj kreativnosti i talentu, kao nekim čudom nastaju i djela trajne vrijednosti koja zadovoljavaju najstrože znanstvene kriterije. Njihova zla kob jest da ih po pravilu prekriva muk šutnje tzv. znanstvene javnosti, da ne potiču čak niti u drugim prilikama žučna osporavanja, a njihovi stvaraoци ostaju u skoro potpunoj anonimnosti u tzv. javnom životu.

Dr. Davorin Rudolf, profesor Pravnoga fakulteta u Splitu, zaslužio je ugled najplodnijega hrvatskoga i jugoslavenskoga pisca međunarodnoga prava mora. U 1976. u njegovoj redakciji objavljen je zbornik priloga većeg broja naših znanstvenika pod naslovom »Epikontinentalni pojas«. U 1980.,

¹ Ovo je ponešto proširen tekst izlaganja s predstavljanja ovoga djela u Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu, 8. svibnja 1990. godine.

na 430 stranica on objavljuje »Terminologiju međunarodnog prava mora«, koja čini preteču djela koje danas predstavljamo. U 1985., nepune tri godine nakon usvajanja Konvencije UN o pravu mora, on izdaje svoje magistralno djelo — »Međunarodno pravo mora« na 500 stranica — možda prvo sustavno djelo u svijetu koje se pojavilo nakon te Konvencije iz 1982. U 1988. prof. Rudolf izdaje novu knjigu — »Morski gospodarski pojas u međunarodnom pravu« — na oko 180 stranica s dokumentacijom. Ovdje još valja spomenuti i njegovu knjigu »Neutralnost i paksaktivnost« iz 1978. na preko 250 stranica teksta, te brojne članke.

»Enciklopedijski rječnik međunarodnog prava mora« predstavlja uz sustavno djelo »Međunarodno pravo mora« iz 1985. najznačajnije djelo hrvatske i jugoslavenske znanosti iz toga područja. Pisac obrađuje oko 1250 natuknica iz prava mora u užem smislu, te djelomično iz graničnih disciplina — pomorskog privatnog prava, prava međunarodnih ugovora, diplomatskog i konzularnog prava, potom ihtiologije, te geografije obalnih i neobalnih država. Objašnjenja se ne odnose jedino na međunarodno pravo mora u doba mira, nego je obrađeno i međunarodno ratno pravo na moru. Svaka natuknica popraćena je sažetim, ali cjelovitim objašnjenjem. Ključne natuknice iz prava mora popraćene su i bibliografskim podacima najznačajnijih djela na našem i svjetskim jezicima. Pismena objašnjenja popraćena su i brojnim crtežima, geografskim kartama i tabelama. Time je čitatelju uvelike olakšano razumijevanje pravnih pojmova i propisa, npr. o širini pojedinih dijelova mora, morskog dna i podzemlja pod različitim pravnim režimima, propise i sporazume o razgraničenju morskih prostora, propise o zaljevima, i dr.

Uz svaki pojam, nakon odgovarajućega naziva na hrvatskom jeziku, slijede ekvivalentni termini redom na engleskom, francuskom, ruskom, španjolskom, te na talijanskom jeziku. Na kraju knjige daje se nakon stvarnoga kazala popis pojmova na svakom od tih jezika posebno. Time ova knjiga uz ostalo može poslužiti doslovno i kao specijalizirani šestojezični rječnik prava mora i srodnih struka.

Ovo djelo predstavlja i svojevrsnu sintezu dugogodišnjih napora prof. Rudolfa u stvaranju autentične hrvatske terminologije u područjima u kojima do prije petnaestak godina ni naš, a ni brojni drugi jezici uopće nisu imali primjerenih izraza.

Ovaj »Enciklopedijski rječnik međunarodnog prava mora« po svome opsegu sigurno nije enciklopedija u smislu sadržaja dvaju izdanja naše monumentalne »Pomorske enciklopedije« Jugoslavenskoga leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« u Zagrebu. Ali poput »Rječnika međunarodnoga javnoga prava« prof. dra Vladimira Iblera, on je daleko više i od rječnika nazivlja. I unatoč zbrci pojmova kod nas i nepreciznosti u njihovoj uporabi, mislimo da oba ta vrijedna djela zaslužuju naziv — »leksikona«.

Dakle, ovaj Enciklopedijski rječnik, ili preciznije rečeno leksikon međunarodnog prava mora, značajno je djelo naše znanosti koje ima i široku praktičnu vrijednost. Ono će biti korisno svim našim znanstvenicima koji

se bave pravom mora, svim pravnicima i drugim stručnjacima koji to pravo primjenjuju u praksi, među kojima su i zapovjednici trgovačke i ratne mornarice, potom studenti prava i drugih disciplina, te svima drugima koji žele brzo doći do pouzdanih objašnjenja i podataka.

Vladimir-Đuro Degan

Summary

Davorin RUDOLF: Enciklopedijski rječnik međunarodnog prava mora (Encyclopaedic Dictionary of the International Law of the Sea), Split 1989, 583 pages.

Professor Davorin Rudolf is the most prolific Croatian and Yugoslav author in the domain of the law of the sea. Among his books and numerous articles his systematic treatise on the Law of the Sea («Međunarodno pravo mora») published in 1985 on some 500 pages deserves particular mention. It appeared less than three years after the 1982 UN Law of the Sea Convention has been adopted at Montego Bay.

The present book contains explanations and short articles of about 1,250 different terms. They relate to the law of the sea in time of peace and war, as well as to connected terms of private maritime law, law of the treaties, diplomatic and consular law, ichthyology, geography, etc.

Each term in Croatian is followed by its equivalents in English, French, Russian, Spanish and Italian. At the end of this book is a list of terms in each of these languages separately. Therefore, this book can be used as a six language special dictionary of terminology. The book is illustrated with many useful diagrams, maps and charts which facilitate understanding of legal notions, of their descriptions and of legal rules.